

INFORMACIJA O ZAKLJUČIVANJU MEMORANDUMA O OKVIRU SARADNJE ZA MEĐUNARODNI INSTITUT ZA ODRŽIVE TEHNOLOGIJE NA PROSTORU JUGOISTOČNE EVROPE, S PREDLOGOM MEMORANDUMA

Vlada Crne Gore u martu 2017. godine pokrenula je **inicijativu za uspostavljanje Međunarodnog instituta za održive tehnologije na prostoru Jugoistočne Evrope (SEEIIST)**, koju je prethodno predložio prof. dr Hervig Šoper, bivši generalni direktor CERN-a. Riječ je o **krupnoj istraživačkoj infrastrukturi baziranoj na najsavremenijim tehnologijama**, koja je potrebna regionu Jugoistočne Evrope, kako bi se podstakla naučna izvrsnost, inovacije, mobilnost, internacionalizacija i transfer znanja, ali i podstakao razvoj komplementarnih tehnologija, a posebno smanjio odliv talenata.

Mapiranjem zajedničkih regionalnih društvenih i ekonomskih izazova, **za SEEIIST projekat je izabrana opcija „Hadronska kancer terapija i istraživanje u oblasti biomedicine pomoću protona i težih jona“** - najsavremenija i najuspješnija metoda liječenja širokog spektra kancera, što SEEIIST čini jednim od izvanrednih primjera projekata "Nauka za društvo". Kako će 50% vremena biti posvećeno kancer-istraživanjima, pomoću ovih novih instrumenata projekat će biti jedinstven u svijetu. Procjena je da će ovom metodom biti tretirano 500 pacijenata godišnje, a što je potreba Regiona sa 20 miliona stanovnika, dok bi Institut pružio kapacitet za oko 1000 istraživača, kako iz Regiona tako i iz zemalja Zapadne Evrope.

Potpisivanjem Deklaracije o namjeri za uspostavljanje SEEIIST-a, u oktobru 2017. godine, na Ministarskom sastanku (ministri nadležni za nauku) u CERN-u, Ženevi, od strane osam strana potpisnica u Regionu, **Inicijativa je zvanično dobila status Regionalnog projekta**. Deklaracijom je uspostavljen Upravni odbor projekta, na čijem čelu je ministarka nauke Crne Gore, dr Sanja Damjanović.

U toku su **pripreme za početak Pripremne faze projekta**, koja obuhvata izradu Studije dizajna, Biznis plana i uslova za lokaciju. Takođe, u toku je i **uspostavljanje Projektne grupe**, čiji su članovi eksperti iz Zapadne Evrope, ali i iz Regiona. Koordinator je renomirani njemački naučnik, dr. Horst Wenninger.

Za uspješnu realizaciju SEEIIST projekta ključna je politička podrška zemalja učesnica projekta. U tom smislu, **usaglašen je Nacrt Memoranduma o okviru saradnje na uspostavljanju SEEIIST-a**, koji utvrđuje zajedničke aktivnosti zemalja učesnica projekta u realizaciji Pripremne faze i ne stvara nikakva prava ili obaveze po međunarodnom pravu. Nacrt Memoranduma pripremio je Upravni odbor SEEIIST projekta, a **usaglašen je na posebnom sastanku održanom 05. marta 2019. godine u Podgorici**, na kojem su učestvovali predstavnici ministarstava vanjskih poslova. Predlog je **da navedeni Memorandum potpišu premijeri Regiona tokom Samita Berlinskog procesa, koji će se održati 04-05. jula 2019. u Poznanju, Poljskoj**. Stoga, potrebno je intezivirati aktivnosti za uključivanje potpisivanja Memoranduma o okviru saradnje za SEEIIST u agendu Samita Berlinskog procesa od strane Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore.

PREDLOG

**MEMORANDUM O OKVIRU SARADNJE
ZA
MEĐUNARODNI INSTITUT ZA ODRŽIVE TEHNOLOGIJE NA
PROSTORU JUGOISTOČNE EVROPE**

Preambula

Vlada Republike Albanije¹, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Republike Bugarske, Vlada Republike Hrvatske, Vlada Kosova, Vlada Crne Gore, Vlada Republike Sjeverne Makedonije, Vlada Republike Srbije i Vlada Republike Slovenije (u daljem tekstu: Potpisnice);*

IMAJUĆI U VIDU da je Deklaraciju o namjeri za uspostavljanje „Međunarodnog naučnog instituta na prostoru Jugoistočne Evrope“ 25. oktobra 2017. godine u Ženevi (CERN) potpisalo osam strana (Republika Hrvatska saglasila se 'ad referendum'), s ciljem transformisanja te inicijative u regionalni projekat koji će promovisati nauku i tehnologiju, te jačati saradnju u regionu u duhu CERN-ovog modela;

PREPOZNAJUĆI uzajamne benefite od naučne i tehnološke saradnje, uključujući između ostalog i razmjenu i transfer znanja i ekspertize, zajedničke istraživačke programe i projekte, osnaživanje inovacija, razmjene informacija i svijesti, izgradnju kapaciteta i ljudskih resursa te obuku;

UVJERENI

- da regionalna saradnja u domenu naučnih i tehnoloških istraživanja i razvoja zasnovana na institutu velikog obima koji omogućava izvrsnost i međunarodno konkurentne naučne i tehnološke aktivnosti predstavlja značajan instrument za rješavanje zajedničkih izazova i važan instrument za podsticanje održivog ekonomskog razvoja i društvene kohezije kroz zajedničke napore;
- da će ovaj regionalni projekat, u saradnji s postojećom evropskom istraživačkom infrastrukturom, podići na viši nivo evropske naučne kapacitete i industrijsku konkurentnost;

UZIMAJUĆI U OBZIR da su dva konkretna predloga predstavljena javnosti na Forumu u ICTP institutu u Trstu 25-26. januara 2018. godine;

Saglasile su se o sljedećem:

Odjeljak I Svrha Memoranduma

Svrha ovog Memoranduma o okviru saradnje (u daljem tekstu: Memorandum) je realizacija Pripremne faze za uspostavljanje Međunarodnog instituta za održive tehnologije na prostoru Jugoistočne Evrope (u daljem tekstu: Institut).

Jezgro Instituta činiće Centar za kancer terapiju i istraživanja iz biomedicine pomoću protona i težih jona (u daljem tekstu: Centar).

¹ Redosljed po abecedi na engleskom jeziku.

* Ovaj naziv, bez prejudiciranja statusa Kosova, u skladu je s Rezolucijom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

Odjeljak II Opseg Pripremne faze

Pripremna faza se prvenstveno sastoji od :

- Izrade Tehničke studije dizajna (TDR) s biznis planom i uslovima za lokaciju.
- Pripreme projektnog prijedloga za EU Okvirni program za istraživanja i inovacije „Horizont 2020“, dio „Evropska istraživačka infrastruktura“, poziv „Razvoj i dugoročna održivost novih pan-evropskih istraživačkih infrastruktura“, s temom „Studija dizajna“.

Pripremna faza uključivaće i aktivnosti izgradnje kapaciteta za naučnike, istraživače, doktore medicine, inženjere i tehničare (obuke, radionice, škole, seminari, zajedničke stipendije i druge povezane aktivnosti) kako bi se stvorili adekvatni ljudski resursi neophodni za uspostavljanje Centra i njegov budući rad.

Odjeljak III Oblik saradnje

Upravni odbor, uspostavljen Deklaracijom o namjeri za uspostavljanje „Međunarodnog instituta za održive tehnologije na prostoru Jugoistočne Evrope“, biće zadužen za realizaciju Pripremne faze. U tom cilju, Upravni odbor će formirati Izvršni odbor, koji će biti nadležan za koordinaciju aktivnosti i resornih radnih grupa gdje je to potrebno.

Članovi Izvršnog odbora biće predstavnici Potpisnica i eksterni eksperti koje nominuje Upravni odbor.

Odjeljak IV Finansijska i tehnička podrška

Pripremna faza će se finansirati iz fondova EU.

Evropska organizacija za nuklearna istraživanja (CERN) i GSI centar za istraživanja teških jona (njem. *GSI Helmholtzzentrum für Schwerionenforschung GmbH*) biće domaćini i pomoći će realizaciju aktivnosti definisanih u odjeljku II ovog Memoranduma, te će ponuditi i dodatnu podršku po tom pitanju pod uslovom da budu obezbijeđena finansijska sredstva za Pripremnu fazu.

Izgradnju kapaciteta za budući rad Centra podržaće Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA).

Detalji podrške od strane CERN-a, GSI centra i IAEA biće definisani naknadno.

Odjeljak V Rješavanje sporova

Svaki eventualni spor koji proistekne u vezi s tumačenjem i realizacijom ovog Memoranduma rješavaće se sporazumno.

Odjeljak VI Završne odredbe

Ovaj Memorandum se zaključuje na neodređeno vrijeme i stupiće na snagu na dan potpisivanja. Svaka Potpisnica može se povući iz ovog Memoranduma, upućivanjem pisanog obavještenja, diplomatskim putem, drugim Potpisnicama najmanje 90 dana prije namjeravanog povlačenja iz Memoranduma.

Ovaj Memorandum može se izmijeniti u bilo kom trenutku, uz pisanu saglasnost Potpisnica.

Usvojene izmjene i dopune činiće sastavni dio ovog Memoranduma.

Ovaj Memorandum ne stvara nikakva prava ili obaveze po međunarodnom pravu.

Potpisano udana..... 2019. godine, u.....primjeraka na engleskom jeziku.

Za
**Vladu
Republike Albanije**

Predsjednik Vlade

Za
**Savjet ministara
Bosne i Hercegovine**

Predsjedavajući Savjeta

Za
**Savjet ministara
Republike Bugarske**

Predsjednik Vlade

Za
Vladu
Republike Hrvatske

Predsjednik Vlade

Za
Vladu
Kosova*

Predsjednik Vlade

Za
Vladu
Crne Gore

Predsjednik Vlade

Za
Vladu
Republike Sjeverne Makedonije

Predsjednik Vlade

Za
Vladu
Republike Srbije

Predsjednik Vlade

Za
Vladu
Republike Slovenije

Predsjednik Vlade

* Ovaj naziv, bez prejudiciranja statusa Kosova, u skladu je s Rezolucijom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

DRAFT

**MEMORANDUM OF COOPERATION FRAMEWORK
ON THE
SOUTH EAST EUROPEAN INTERNATIONAL INSTITUTE FOR SUSTAINABLE
TECHNOLOGIES**

Preamble

The Government of the Republic of Albania¹, the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina, the Council of Ministers of the Republic of Bulgaria, the Government of the Republic of Croatia, the Government of Kosovo, the Government of Montenegro, the Government of the Republic of North Macedonia, the Government of the Republic of Serbia and the Government of the Republic of Slovenia (hereinafter referred to as: the Signatories);*

TAKING INTO ACCOUNT that the Declaration of Intent “Establishment of a South East European International Institute for Sustainable Technologies”, was signed at Geneva (CERN) on 25 October 2017 by eight parties (the Republic of Croatia agreed ‘ad referendum’), with the aim of transforming this initiative into a regional project which will promote science and technology and foster cooperation in the Region in the spirit of CERN model;

RECOGNIZING the mutual benefits of scientific and technological cooperation, including, but not limited to exchange and transfer of knowledge and know-how, joint research programs and projects, strengthening of innovation, information exchange and awareness, capacity building, human resources and training;

CONVINCED

- that regional cooperation in scientific and technological research and development, based on a large-scale facility enabling excellence and internationally competitive scientific and technological activities, is a significant means of addressing common challenges and an important instrument for fostering sustainable economic development and social cohesion through joint efforts;
- that this regional project would upraise, in collaboration with existing European research infrastructure, Europe’s scientific capacities and industrial competitiveness;

CONSIDERING that two concrete proposals have been presented in the public Forum at the ICTP (Trieste) on 25-26 January 2018.

Have agreed as follows:

Section I Purpose of the Memorandum

The purpose of this Memorandum of Cooperation Framework (hereinafter referred to as: the Memorandum) is the realization of the Preparatory Phase for the establishment of the South East European International Institute for Sustainable Technologies (hereinafter referred to as: the Institute).

The core of the Institute will be the Facility for Tumour Therapy and Biomedical Research with protons and heavier ions (hereinafter referred to as: Facility).

¹ By alphabetical order

* This designation is without prejudice to positions on status and is in line with UNSC 1244/1999 and the ICJ opinion on the Kosovo Declaration of Independence

Section II

Scope of the Preparatory Phase

The Preparatory Phase primarily consists of:

- Development of the Technical Design Report (TDR) with the Business Plan and conditions for the site.
- Preparation of the project proposal for the EU Framework Programme for Research and Innovation “Horizon 2020”, Programme part “European Research Infrastructure”, Call “Development and long-term sustainability of the new Pan-European research infrastructures”, with the topic “Design Study”.

The Preparatory Phase will also include capacity building for the scientists, researchers, medical doctors, engineers and technicians (training, workshops, schools, seminars, joint fellowships and other related activities) in order to create adequate human resources needed for the establishment of the Facility and its future operation.

Section III

Cooperation Form

The Steering Committee, set up by the Declaration of Intent “Establishment of a SEEIIST”, will be tasked for the implementation of the Preparatory Phase. To this end, the Steering Committee will form an Executive Committee which will be in charge of the coordination of activities and respective working groups where appropriate.

Members of the Executive Committee will be representatives of the Signatories and external experts, nominated by the Steering Committee.

Section IV

Financial and Technical Support

The Preparatory Phase will be financed by EU funds.

The European Organization for Nuclear Research (CERN) and the GSI Helmholtzzentrum für Schwerionenforschung GmbH will host and help the realization of activities defined in Section II of this Memorandum and will offer further support in this regard under the conditions that the financial resources for the Preparatory Phase would be provided.

Capacity building for the future operation of the Facility will be supported by the International Atomic Energy Agency (IAEA).

Details of the support provided by CERN, GSI and IAEA will be defined later.

Section V Settlements and Disputes

Any dispute that may arise concerning the interpretation and implementation of this Memorandum will be resolved through negotiations.

Section VI Final provisions

This Memorandum will be concluded for indefinite period of time and will come into effect on the day of its signature. Any Signatory may withdraw from this Memorandum, by providing written notice through diplomatic channels to the other Signatories at least 90 days before its intention to withdraw from the Memorandum.

This Memorandum may be amended at any time by the mutual written consent of the Signatories.

Adopted amendments will form an integral part of this Memorandum.

This Memorandum does not create right and obligations under international law.

Signed inon..... 2019, in.....copies in English language.

For the
**Government of the
Republic of Albania**

Prime Minister

For the
**Council of Ministers of
Bosnia and Herzegovina**

Chairman of Council

For the
**Council of Ministers of
Republic of Bulgaria**

Prime Minister

For the
**Government of the
Republic of Croatia**

Prime Minister

For the
**Government of the
Kosovo***

Prime Minister

For the
**Government of the
Montenegro**

Prime Minister

For the
**Government of the
Republic of North Macedonia**

Prime Minister

For the
**Government of the
Republic of Serbia**

Prime Minister

For the
**Government of the
Republic of Slovenia**

Prime Minister

* This designation is without prejudice to positions on status and is in line with UNSC 1244/1999 and the ICJ opinion on the Kosovo Declaration of Independence